

Olav Duun videregående skole

Rollen til kjentmann:

- Gi råd om hvordan å oppdage og se en elev som er i ferd med å utvikle et skadelig rusbruk.
- Bringe eleven videre mot et relevant hjelpetilbud i et tempo som eleven kan følge.
- Snakke om rus med elever, foresatte og andre ansatte ved skolen, og være en drøftingspartner for ansatte ved skolen.
- Kan samle og øke kompetansen innen rusforebygging og tidlig intervensjon.

Tiltak på skolenivå:

- Trivsel og miljøtiltak som planlagt i årshjulet
- Lokal rusplan ved den enkelte skole
- Særsilt fokus på rus i forbindelse med russefeiring
- Kjentmannsordning knyttet til rusarbeid
- Kurs og foredrag om rus og psykisk helse

Skolens mål for det rusforebyggende arbeidet er:

- Et rusfritt skolemiljø.
- Forebygge utvikling av bruk av rusmidler.
- Skape en bevisst holdning til rusmidler; elever skal ta gode og bevisste valg.
- Formidle et tilbud om hjelp og behandling som er tilpasset den enkelte.
- Alle elever og ansatte skal reagere på enhver bruk av rusmidler på skolen og skolens omgivelser.

Tegn og signaler på bruk av rusmidler:

- Prestasjonene på skolen går ned, eleven viser mer likegyldighet, er ukonsentrert, mer uorden, økt forsentkomming, glemming av bøker/utstyr/mat, gjør ikke lekser, manglende innleveringer av oppgaver, manglende oppmøte og mye skolefravær.
- Generelle endringer i humør og temperament
- Tristhet, tilbaketrekking, konsentrasjonsvansker, motorisk uro og angst, følelsesmessig ustabilitet.
- Problemer med venner, får andre venner og endringer i sosial tilhørighet.

- Mer alvorlige symptomer på ungdoms rusatferd kan omfatte tyveri fra venner og familie, eller mistenkelig lån av penger.
- Fysiske forandringer i form av vekttap, dårlig matlyst eller uvanlig stor matlyst, kvalme og oppkast og generelt redusert allmenntilstand

Forebygging:

Skolen er en viktig arena for læring og sosial utvikling, og er derfor en sentral arena for forebyggende og holdningsskapende arbeid. Forebyggende arbeid dreier seg om å begrense risikofaktorer og øke beskyttelsesfaktorer. God tilhørighet, trivsel, tilpasset opplæring og det å lykkes skolefaglig kan være forebyggende mot fremtidige problemer av ulike slag.

Problematisk eller skadelig bruk kan forstås som bruk av legale og illegale rusmidler som på kort sikt forstyrrer elevens daglige gjøremål, og som påvirker elevens handlingsvalg på lengre sikt.

Beskyttelsesfaktorer:

- Robusthet
- Sosial kompetanse
- Opplevelse av mening og sammenheng
- Minst en trygg voksenperson
- Sterke slektsbånd
- Religion
- Positive aktiviteter
- Positiv framtidsorientering

Risikofaktorer:

- Foreldre med rusproblem
- Skolevansker
- Følelsesmessige traumer
- Mobbing og fysiske og seksuelle overgrep i oppveksten
- Omsorgssvikt og vold
- Lav sosioøkonomisk status

Rutiner som skal følges ved bekymring og mistanke om rus:

Alternativ 1: Eleven ber om hjelp til sitt rusproblem.

Den som mottar henvendelsen skal ta dette videre til kjentmann, kontaktlærer eller avdelingsleder. Den ansvarlige for saken koordinerer den videre oppfølgingen av eleven og har en samtale med eleven. Dersom eleven er under 18 år skal elevens foresatte informeres og de kan delta på samtalene.

Alternativ 2: Ansatt, medelev, foresatte eller andre er bekymret for elevens bruk av rusmidler.

Den som mottar henvendelsen, tar opp saken med kontaktlærer som videreformidler dette. Her kan kjentmann på skolen involveres dersom man er usikker og har behov for å drøfte saken.

Det må foretas en samtale med eleven angående bekymringen.

Dersom eleven innrømmer bruk av rusmidler, må saken tas videre til skolens ledelse. Det kalles inn til et møte der avdelingsleder, eleven og foresatte er tilstede for å drøfte den videre oppfølgingen av eleven.

Alternativ 3: Eleven opptrer ruset på skolen

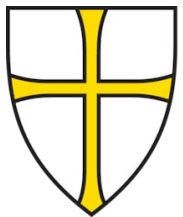
Avdelingsleder/kjentmann/kontaktlærer kontaktes.

- Eleven tas umiddelbart ut av undervisningen.
- Vurderingssamtale rundt eleven.
- En fra skolens ledelse er med
- Foresatte kontaktes dersom eleven er under 18 år og er ansvarlig for å hente eleven.
- Samtale med eleven hvor eleven bortvises for resten av dagen.
- Melding til barnevern vurderes.
- Vurdere om politiet skal kontaktes.

Første skoledag eleven er tilbake, skal eleven i en oppfølgingssamtale med den som er ansvarlig for saken f.eks. avdelingsleder eller noen fra elevtjenesten.

I denne samtalen skal man:

- Gjennomgå situasjonen og videre oppfølging av eleven.
- Gjennomgå skolens reglement ved bruk av rusmidler.
- Oppfordre eleven til å ta imot hjelpetiltak.

Olav Duun

videregående skole

Viktige ting å huske på i samtaler med elever om rusproblematikk:

- En inkluderende og ikke-konfronterende holdning i møte med eleven.
- La være å overreagere.
- Minst mulig støy
- Ansvaret skal tilbake til foreldrene
- Skolen skal være det første steget i en konstruktiv retning

Ressurser:

<https://rop.no/snakkomrus/>

<https://www.ung.no>

<https://rusinfo.no>

<https://korus.no/verktoy-og-kartlegging/undervisningsopplegg-rus>

<https://www.trondheim.kommune.no/tema/helse-og-omsorg/helsetjenester/rustjenester/>

<https://www.blakors.no/ressursbank/>